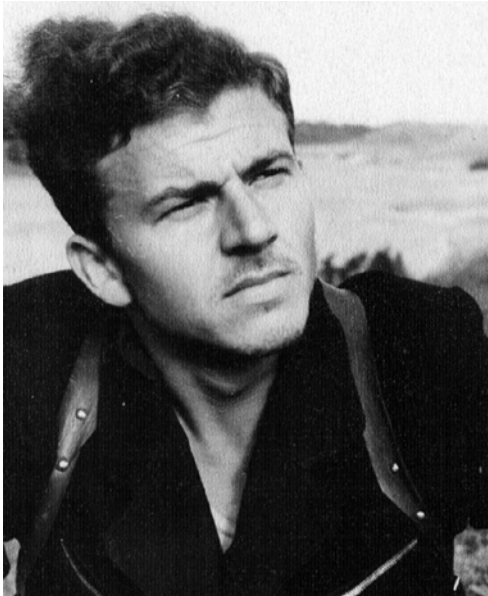

Violeta Pukelytė, LGS tarybos narė, Gamtos tyrimų centro GGI mokslo darbuotoja

VYTAUTO GYVENIMĄ PAGRAŽINUSIOS SPALVOS

Vytautas Saladžius studijų metais (nuotr. iš asmeninio V. Saladžiaus archyvo)

2020-ieji metai, viduržiemis... Rodos, turėtų tvoros nuo šalčio pokšėti, bet šiandien, sausio 17 d., lauke teigiama temperatūra. Įdomu, kaip buvo 1930-aisiais... Šiandien garbinga publika renkasi į Vilniaus universiteto (VU) Chemijos ir geomokslų fakulteto prof. Juozo Dalinkevičiaus vardu pavadintą auditoriją sveikinti Vytauto Didžiojo metais gimusio geologo, paleontologo, fizinių (geologijos) mokslų daktaro Vytauto Saladžiaus įspūdingo jubiliejaus proga. Smagu stebėti, kaip puikiai nusiteikęs Jubilias pats pasitinka popietės svečius, spaudžia rankas, priima sveikinimus ir gėles. Mąstau – kokia gyvybinga karta, kokie šviesūs ir iki šiol darbingi, smalsūs žmonės, gimę ir augę tarpukario Lietuvoje, visam gyvenimui gavę kažkokį galingą energijos ir atsparumo negandoms užtaisą...

1930 m. sausio 11-oji, šeštadienis... Vidurio Lietuvos lygumų krašte – Panevėžio apskrities Raguvos miestelyje, Miesčionių gatvėje, kuri 1934 m. bus pervadinta į Dariaus ir Girėno, antru numeriu pažymėtame namelyje pašto tarnautojo Justino Saladžiaus žmona Vladislava Bankauskaitė pagimdė berniuką – šeštą ir paskutinį vaiką jų šeimoje. Kadangi gimė trisdešimtaisiais, nieko netikėto, kad jam davė VYTAUTO vardą.

Tėvas Justinas Saladžius buvo kilęs iš šiaurės rytų Lietuvos aukštumų krašto. Jis gimė 1880 m. gausioje Antalieptės valsčiaus Daugailių kaimo žemdirbių šeimoje, buvo jauniausias – vienuoliktas – vaikas. Tėvų neteko dar vaikystėje, o būdamas šešiolikos metų su šimtu rublių kišenėje išvyko į Latviją, ėmė dirbti Liepojos geležinkelio tiesimo darbus. Uždirbdavo daug – net penkis rublius per dieną ir tai tęsėsi kelerius metus, kol dėl įtempto ir sunkaus darbo pablogėjo sveikata. Kadangi jau buvo susitaukęs pinigų, ėmėsi komercinės veiklos – Liepojoje įsteigė aludę. Dėl mažos patirties šiame versle ji greitai bankrutavo. Po tokios nesėkmės Justinas įsidarbino valdiškame darbe, kur buvo stabilios pajamos, – pašte. Liepojoje Justinas sutiko Vladislavą Bankauskaitę, kuri tuo metu dirbo pas gimines. Ji taip pat buvo užaugusi žemdirbių šeimoje trijų seserų ir brolio apsuptyje ir vaikystę praleido Vidurio Lietuvos lygumų krašte – Kėdainių apskrities Krakių miestelio apylinkėse, netoli dešiniojo Nevėžio intako Šušvės upelio.

Taip toli nuo gimtųjų namų susitikę Lietuvos aukštumų ir lygumų krašto užauginti jaunuoliai 1910 m. susituokė. Po metų gimė sūnus Bronius, 1915 m. – dukra Marija. Prasidėjęs Pirmasis pasaulinis karas pakeitė jų gyvenimą. 1915 m., gresiant kaizerinės kariuomenės okupacijai, Liepojos pašta kartu

V. Saladžius su žmona Elvyra jubiliejinės popietės metu (V. Baltrūno nuotr.)

su tarnautojais išvežė į Estijos Viru miestą. Motina su dviem vaikais išvyko kita kryptimi – į Ukrainą, kur tikėjosi rasti ramesnę vietą. Apsistojo netoli Charkovo, tačiau Vladislavą apiplėšė, o dar ir vaikai pradėjo sirgti, tad teko skubiai grįžti į Lietuvą pas vyro artimuosius Zarasų apskrityje. Sūnus Bronius pasveiko, o dukra Marija, deja, ne – mirė pusės metų... Vladislava apsisprendė važiuoti pas vyrą į Estiją. Gyvenant Viru mieste, 1917 m. jiems gimė sūnus Stanislovas. Vokiečiams okupavus Estiją, tėvas iš darbo buvo atleistas ir neteko pragyvenimo šaltinio. Keičiantis belaisviais su bolševikišne Rusija, jis buvo išsiųstas į Tverės miestą, kur pradėjo dirbti ryšių sistemoje. Po metų perkeltas į Sankt Peterburgą. Vytautas prisimena, kad tėvas apie tą laikotarpį vengė kalbėti, yra tik užsiminęs, jog pavojingiausia buvo Kronštato maišto metu.

Tuo metu Vladislava su dviem sūnumis – Broniumi ir Stanislovu – 1920 m. iš Estijos grįžo į jau Nepriklausomą Lietuvą ir apsistojo Kėdainių apskrities Grinkiškio miestelyje pas savo artimuosius. Ten 1921 m. atvažiavo ir Justinas. Kaip pašto reikalų žinovui, jam buvo pavesta organizuoti pašto tarnybą Grinkiškyje. Čia dirbo iki 1926-ųjų. 1922 m. jiems jau buvo gimusi duktė Elena. Vėliau

tėvas buvo perkeltas į Panevėžio apskrities Raguvos miestelį, kur iki 1947 m. dirbo pašte laiškinku. 1929 m. jiems gimė dukra Janina, o 1930-aisiais – ir Vytautas. 1937-ųjų rudenį sesuo Elena jį paaugusį nuvedė į Raguvos pradžios mokyklos pirmą skyrių. Šią mokyklą Vytautas baigė 1944-aisiais. Mokslus jis tęsė Raguvos progimnazijoje, kurią baigė 1950 m. birželį kartu su dar 27 klasės draugais.

Vytautas nesvyruodamas nusprendė būti gamtininku, bet į VU atvyko pavėlavęs – egzaminai jau buvo pasibaigę... Priėmimo komisijoje sužinojo, kad yra likusi vieta – į geologiją. Išlaikęs egzaminus įstojo ir niekada dėl šio savo žingsnio nesigailėjo, nes kasmet baigdamas įvairių kursų programas kaupė vis įdomesnes žinias apie Žemę... O ir dėstė tokie korifėjai kaip profesoriai J. Dalinkevičius ir Mykolas Kaveckis, taip pat Stasys Žeiba, Leonas Petrulis, Mečislovas Martinaitis. Susirinko neeilinė kompanija – kartu su Vytautu studijavo vėliau mokslo keliu pasukę prof. habil. dr. Algirdas Dagys, prof. habil. dr. Meilutė Kabailienė, prof. habil. dr. Povilas Suveizdis, habil. dr. Ona Kondratienė, dr. Vincas Korkutis, dr. Lilija Rotkytė, dr. Danutė Sakalauskienė, dr. Elena Venclovaitė.

Išskirtinės buvo studijų metų vasaros, kurių metu vyko dalykiškos, įdomios praktikos – mokomosios ir gamybinės. 1951-ųjų praktikai vadovavo S. Žeiba. Studentai Vilniaus apylinkėse mokėsi atodangų profilavimo, sluoksnių aprašymo, pjūvių vaizdavimo popieriuje ir t. t. 1952-ųjų vasaros Krymo praktikai vadovavo L. Petrulis. Būsimieji geologai apsistojo prie Bachčysarajaus, žavėjosi unikalia gamta – mezozojaus uolienų atodangomis, karstinėmis įgriuvomis, Didžiuoju Krymo kanjonu, Juodąja jūra. Po trečio kurso būsimųjų geologų gamybinės praktikos vyko įvairiose sąjunginėse geologinėse ekspedicijose. Vytautas su dar septyniais kurso bičiuliais išvyko į Baltarusijos geologijos valdybos Vakarų geologinę ekspediciją ir dirbo Ivjos geonuotraukos būryje. Čia studentai praktiškai susipažino su geologinės nuotraukos (dabar – geologinis kartografavimas)

ir naudingųjų iškasenų telkinių paieškų metodika. 1954-ųjų vasarą teko rinkti medžiagą diplominiam darbui. Vytautas su kurso draugu P. Suveizdžiu buvo įtrauktas į Lietuvos mokslų akademijos Geologijos ir geografijos instituto (LMA GGI) Šiaurės ekspedicijos sudėtį. Prof. J. Dalinkevičiaus nurodymu studentai turėjo parengti Pakruojo r. geologinę nuotrauką su naudingųjų iškasenų paieškomis. Jie turėjo detalai ištirti devono sistemos Kruojos ir Jonišio sluoksnių atodangas palei Kruojos ir Vėzgės upelius. Darbų metu iš tiriamų sluoksnių jie surinko gausią paleontologinę ir litologinę kolekciją. Penktaisiais studijų metais Vytautas kartu su kurso draugais vykdė surinktos faktinės medžiagos tyrimus: atliko faunos preparavimo darbus, aprašė rastas rūšis, apibūdino uolienas, braižė žemėlapius ir pjūvius. Gautų duomenų pagrindu V. Saladžius parašė diplominį darbą „Lygumų–Laborų apylinkių geonuotrauka ir viršutinio devono Kruojos bei Jonišio sluoksniai“, kurio vadovas buvo prof. J. Dalinkevičius. 1955-ųjų pavasarį Vytautas, sėkmingai įveikęs visą penkerių metų geologinės nuotraukos ir naudingųjų iškasenų telkinių paieškos specialybės programą, baigė studijas VU įgydamas geologo paieškininko specialybę.

Dar besimokydamas penktame kurse Vytautas kartu su kolega P. Suveizdžiu pradėjo dirbti VU Geologijos katedroje laborantais, darbą tęsė ir baigė studijas, o katedros vedėjas prof. J. Dalinkevičius vis ragino juos įsitraukti į mokslinę veiklą. V. Saladžius pri-

simena, kad mokslininko kelias tada atrodė kaip svajonė...

1956-aisiais Vytautas susipažino su būsimą žmona Elvyra – jauna S. Nėries kolūkio (Vievio r.) kultūros darbuotoja ir bibliotekos vedėja. Netrukus jiedu sukūrė šeimą. Kaip ir daugeliui jaunavedžių, iš pradžių jų vedybinis gyvenimas buvo sunkus, panašėnis į kovą už būvį. Sunkios buitinės sąlygos nepakirto abiejų noro mokytis ir siekti savo svajonių – Vytautas svajėjo apie mokslinio tyrimo darbą, o Elvyra 1961 m. baigė Vilniaus J. Tallat-Kelpšos aukštesniąją muzikos mokyklą, kur įgijo choro dirigentės ir muzikos mokytojos specialybę. Saladžių gyvenime ypatingi yra 1959-ieji. Rugsėį gimė judviejų sūnus Artūras, kuris vėliau, 1988-aisiais, su žmona Raminta mūsų Jubiliatui padovanojo vaikaitę Severiją Mariją, o 1999-aisiais ir pavardės tęsėją – vaikaitę Liudviką Ignotą.

Sukūręs šeimą 1958 m. sausį Vytautas pradėjo dirbti geologu naujai sudarytoje Geologinėje paieškų žvalgybos ekspedicijoje. Per penkerius metus pagal programas vykdydamas geologines užduotis Vytautas daug keliavo pėsčiomis, vežimais, rogėmis ar sunkvežimiais po visą Lietuvą, ieškojo ir žvalgė naudingųjų iškasenų telkinius statybinių medžiagų pramonei. Jam vis kirbėjo mintis apie mokslinio tyrimo darbą... Ir čia vėl svarbus buvo kurso bičiulio P. Suveizdžio vaidmuo. Baigęs LMA GGI aspirantūrą ir apgynęs kandidatinę disertaciją jis patarė Vytautui daryti tą patį. Taip Vytautas ir padarė – pa-

rašė minėto instituto direktijai pareiškimą prašydamas leisti laikyti stojamuosius egzaminus į aspirantūrą ir, gavęs sutikimą, juos išlaikė, taip pat parašė referatą iš pasirinktos mokslinio tyrimo krypties. 1963 m. sausio

Vytautą sveikina studijų metų bičiulė Onutė. Iš kairės: O. Kondratienė, V. Saladžius, E. Saladžiuviene, J. Paškevičius, A. Grigelis, R. Mertinienė, jubiliatu dukterėčia (V. Batrūno nuotr.)

15 d. Vytautas pradėjo dirbti į LMA GGI Stratigrafijos ir litologijos skyriuje.

Tai buvo Vytauto svajonės įgyvendinimo pradžia. Jis ėmėsi moksliskai įdomios ir tuo metu naftos paieškoms svarbios – giliųjų gręžinių medžiagos – ordoviko ir silūro paleontologinių liekanų (fosilijų) tyrimo, kurio pagrindu vėliau buvo grindžiama šių sluoksnių stratigrafija. Šio darbo iniciatorius, o vėliau ir mokslinis vadovas buvo tada dar docentas J. Paškevičius, kuris Vytautą laikė šiam darbui tinkamu, kruopščiu tyrėju. V. Saladžius sukaupe gausią įvairių rūšių moliuskų liekanų kolekciją ne tik iš Lietuvos, bet ir iš kitų šalių – Latvijos, Estijos, Baltarusijos ir Kaliningrado srities, Podolės (Dniestro upės atodangos) teritorijų, ją tyrinėjo pasikonsultuodamas su tų šalių mokslininkais.

Per trejus aspirantūrai skirtus metus, išlaikęs kandidatinio minimumo egzaminus ir apibendrinęs reikalingą faktinę medžiagą, rusų kalba parašė disertacinį darbą „Pietų Pabaltijo ordoviko silūro nuogulų moliuskų fauna ir jų stratigrafinė reikšmė“, kurio moksliniu vadovu buvo J. Paškevičius. 1967 m. kovą V. Saladžius disertaciją sėkmingai apsigynė VU Gamtos fakulteto Mokslinės tarybos viešame posėdyje. Oponentai buvo žymūs mokslininkai – profesoriai J. Dalinkevičius ir Zachar Balašov (1908–1979) iš Leningrado (dabar Sankt Peterburgas) universiteto. Jo mokslinis darbas atskleidė, kad Baltijos šalyse moliuskų

būta daug ir įvairių: ordovike – 15 gastropodų (pilvakojų) rūšių ir net 26 rūšys cefalopodų (galvakojų), silūre – atitinkamai 18 gastropodų rūšių ir 12 cefalopodų bei 24 naujai atsiradusios dvigeldžių moliuskų rūšys. Vytautas moksliskai išskyrė ir aprašė net dvylika naujų rūšių.

Taip prasidėjęs V. Saladžiaus mokslinės veiklos kelias tęsėsi daugiau kaip tris dešimtmečius – iki pat 1995-ųjų. Kartu su Geologijos instituto (GI) kolegomis, ypač su Petru Lapinsku ir Jevlampijumi Laškovu, Vytautas peržiūrėjo, aprašė ir paėmė reikalingus pavyzdžius įvairiems tyrimams, tam perkilnodami šimtus tonų ordoviko ir silūro sluoksnių kerno. Didžiausią jų dalį sudarė Lietuvos ir kiek mažesnę – kaimyninių šalių pavyzdžiai. Be moliuskų liekanų, Vytauto dėmesį patraukė silūro sluoksniuose randami konodontai bei krinoidėjų (jūrų lelijų) stiebelių liekanos. Ir čia kruopštus tyrinėtojas surado ne vieną naują rūšį. V. Saladžius dalyvavo įvairiuose tarptautiniuose, sąjunginiuose ir respublikiniuose moksliniuose renginiuose. Per 32 mokslinio tyrimo darbo metus įvairiuose moksliniuose leidiniuose išspausdinti 53 Vytauto moksliniai darbai. Baigdamas savo aktyvią mokslinę veiklą institute, jis ypač kruopščiai sutvarkė ir perdavė savo ištyrinėtą paleontologinę medžiagą ilgaamžiam saugojimui.

Norisi paminėti, kad V. Saladžius šalia pagrindinio savo darbo daug laiko skyrė ir

Parodos, skirtos V. Saladžiaus darbams, fragmentas (V. Baltrūno nuotr.)

visuomeninei veiklai. Jo knygoje „Ne vien prisiminimai“ apie tai prisimena Vytauto bičiulis P. Suveizdis: „Vytautas, kaip ir daugelis kitų jo bendraamžių, pragyveno patį, galima sakyti, labiausiai asmens laimei ir kūrybai nevykusį, okupacijų sudarkytą gyvenimą. Bet jis surado savo gyvenimo pagražinimui tokių spalvų, kurių kitiems rasti nepavyksta. Jis daug jėgų bei laiko pašventė gimtosios Raguvos paprastų žmonių likimų – tikrų trumpų istorijų atkūrimui, išryškindamas mažai žinomus eilinių Lietuvos kovotojų, patriotų žygdarbius ir tuo atkurdamas autentišką, neiškreiptą buvusių okupacijos metų istorinį vaizdą. Jo fone autorius išliko objektyvus metraštinių, kurio pareigą atliko be priekaištų ir net pavyzdinai, nors jo profesija – geologas.“

Grįžkime į V. Saladžiaus jubiliejui skirtą popietę „Aš priglaudžiau prie žemės širdį...“;

kurią surengė Lietuvos geologų sąjunga (LGS). Kvepia kava, skamba dainos, akis džiugina įvairiausių gėlių puokštės. Liejasi kalbos – vienas po kito savo prisiminimais dalijasi Vytauto bičiuliai J. Paškevičius ir Algimantas Grigelis, O. Kondratienė ir V. Korkutis, J. Laškovas ir Vytautas Narbutas, Roma Martinienė ir Vita Rastenenė, Augustinas Linčius ir Gintautas Vosylius, taip pat žmona Elvyra ir sūnus Artūras, kiti svečiai... Visos geologų bendruomenės vardu V. Saladžių pasveikino LGS pirmininkė dr. Vaida Šeiriene.

Mintyse dėkoju popietės dalyviams, gerb. Jubiliatui ir jo bendražygiams už jų nuveiktus reikšmingus darbus, už skleidžiamą šviesą, kurios spinduliuose šildomės. Gyvuokit, mielieji, nes bendravimas su Jumis įvairiomis spalvomis pagražino visų mūsų gyvenimus. Gerbiamasis Vytautai, ilgiausių Jums metų, ilgiausių!..

Straipsnis remiasi V. Saladžiaus knyga „Ne vien prisiminimai“ (Saladžius, 2002) ir laikraščio „Mokslo Lietuva“ publikacija „Aš priglaudžiau prie žemės širdį...“ (Pukelytė, 2020).

MŪSŲ GERIAUSI PALINKĖJIMAI GERBIAMAM DR. VYTAUTUI BALTAKIUI

Šių metų vasario 22 d. sukako 90 metų nuo tada, kai 1930 m. Troškūnų valsčiaus (dabar Anykščių r.) Latavėnų kaime gimė Vytautas Baltakis. Sveikindami šio garbingo jubiliejaus proga perduodame jam pačius geriausius palinkėjimus. Nors gyvenime buvo daug sunkumų, jis drąsiai ir sėkmingai juos įveikė, atkakliai siekdamas žinių ir teisingumo. Galbūt milžiniškos stiprybės jis pasisėmė iš savo tėvų, užauginusių net vienuolika vaikų. Sudėtinga šios gausios šeimos gyvenimo istorija įtaigiai aprašyta V. Baltakio sudarytame ir 2012 m. išleistame biografiniame rinkinyje „Buvo tokie laikai: Apolonijos ir Juozapo Baltakių šeimos odisėjos ir sodybos likimas (prisiminimų epizodai)“.

Pirmąsias žinias V. Baltakis gavo pradžios mokyklose: Latavėnų (1937–1941 m.),

vėliau Troškūnų (1941–1942 m.). Po keletrių metų darbo tėvų ūkyje (1942–1944 m.) jis tęsė mokslus Troškūnų progimnazijoje (1944–1945 m.), vėliau Anykščių gimnazijoje (1946–1947 m.), kur dalyvavo gimnazistų pagrindinėje patriotinėje veikloje, dar vėliau – vėl Troškūnų progimnazijoje (1948–1949 m.). Deja, 1949 m. balandį devyniolikos metų jaunuolis kartu su tėvu, broliu Jonu ir seserimis Aldona bei Terese buvo ištremtas į Sibirą.

Tremties sąlygomis V. Baltakiai teko gyventi net iki 1957 m. Iš pradžių (1949–1950 m.) jis dirbo Bodaibo geležinkelio tarnyboje darbininku, sąskaitininku, vėliau (1950–1954 m.) – Irkutsko rajono tarybinio ūkio buhalteriu, vyresnioju buhalteriu. Tremtyje jis toliau mokėsi: 1951–1952 m. Irkutsko

Dr. V. Baltakis ekspedicijoje
su jaunimu ▶

vakarinėje mokykloje, 1954–1959 m. Irkutsko kasybos ir metalurgijos institute, kurį baigęs įgijo kalnų inžinieriaus ir geologo specialybę. V. Baltakis sukaupe milžinišką geologinio darbo patirtį tyrinėdamas Sajaną kalnagūbrio pietvakarinį šlaitą, kai 1959–1962 m. dirbo Tuvos geologinėje ekspedicijoje geologu, vė-

liau vyresniuoju geologu, taip pat Pambako kalnagūbrį bei Sevano ežero pakrantes, kai 1962–1963 m. buvo Armėnijos kompleksinės geologinės ekspedicijos vyresniuoju geologu. Naujų įgūdžių jis įgijo, kai 1963 m. grįžęs į Lietuvą dirbo inžinieriumi-geologu naftos žvalgybos ekspedicijoje. V. Baltakis troško kūrybinio darbo, todėl 1964 m. pateikė prašymą į Geologijos instituto aspirantūrą ir buvo priimtas. Aspirantu jis buvo iki 1966 m., o vėliau iki 1994 m. visą laiką dirbo Geologijos institute.

Iki disertacijos gynimo V. Baltakis analizavo archyvinę medžiagą ir surinko net 2 300 mėginių iš atodangų bei iš 92 Lietuvos ir Kaliningrado srities gręžinių kerno. 1966 m. kartu su V. Každan jis parengė ataskaitą apie regiono kreidos ir paleogeno fosforitingas glaukonitines formacijas, su bendraautoriais – ataskaitą apie statybinių medžiagų pramonėje naudojamų uolienuų prognozę ir publikaciją „Pietų Pabaltijo paleogeno ir neogeno nuosėdinės formacijos ir litologiniai kompleksai“. 1967–1968 m., jau būdamas Geologijos instituto jaunesniuoju moksliniu bendradarbiu, jis rengė publikacijas apie paleogeno ir neogeno sistemas, Sambijos paleogeno nuogulų stratigrafiją ir litostratigrafinę koreliaciją, o 1968 m. antroje mokslinėje jaunųjų Baltarusijos mokslininkų konferencijoje pristatė tris

pranešimus apie vadinamuosius mažuosius elementus (mikroelementus).

1968 m. Vilniaus universitete jis sėkmingai apgynė disertaciją „Pietų Pabaltijo paleogeno ir neogeno nuogulų litologija ir mažieji elementai“, įgydamas geologijos ir mineralogijos mokslų daktaro laipsnį. Disertacijos oponentai buvo profesorius J. Dalinkevičius ir dr. J. Kislėrius. Joje aprašytas Lietuvos ir Kaliningrado srities paleogeno ir neogeno nuogulų geologinis iširtumas, stratigrafija, tektonika ir paleogeografija, detaliai iširta litologija, t. y. keturios formacijos: glaukonitinė-karbonatinė, terigeninė-glaukonitinė, opokos-glaukonitinė ir rudosios anglies. Geocheminiame skyriuje nagrinėjami mikroelementų pasiskirstymo dėsningumai nuogulose, priklausančiose skirtingoms facijoms: trims kontinentinėms (upių, pelkių bei ežerų, lagūnų ir deltų) ir trims jūrinėms (lagūnų ir deltų, seklavandėnėms silpnai karbonatingoms, labai siliciningsoms ar karbonatingoms). Detalai aprašyta 18 mikroelementų: Ti, Mn, Cr, V, Ni, Pb, Zn, Cu, Sn, Mo, Ga, Zr, La, Yb, Y, Be, Nb, Ba. Be to, trumpai apibūdinta dar 14, kurių kiekiai daugelyje mėginių neviršydavo aptikimo ribos: Hf, Sc, Ce, Th, Li, Co, Ag, Cd, As, Bi, W, Tl, Ge, P. Šie tyrimai buvo tikra naujovė. V. Baltakio geocheminį disertacijos akcentą lėmė tai,

kad jo vadovas buvo profesorius A. Beusas (1923–1994 m.), žymus geochemikas ir mineralogas, išleidęs keletą knygų, 1958 m. Maskvoje įkurto Retųjų elementų mineralogijos ir geochemijos instituto mokslinis sekretorius bei geochemijos skyriaus vedėjas iki 1966 m. Turėdamas tokį mokytoją, sukaukęs ir išstudijavęs gausybę literatūros geochemijos klausimais, V. Baltakis tapo aukštos kvalifikacijos entuziastingu geochemiku, vėliau ne kartą konsultavusiu Lietuvos geologus.

Nenuostabu, kad sėkmingai apgynęs disertaciją V. Baltakis išrinktas Fizikinių ir cheminių tyrimų laboratorijos, netrukus pavadintos Litologijos ir geochemijos laboratorija, vadovu ir juo buvo 1968–1973 m. Tuo metu Geologijos institutas buvo perduotas Lietuvos geologijos valdybai. Plataus masto laboratorinių geocheminių tyrimų pradžia institute galima laikyti 1969 m., kai gautas DFS-13 spektrografas su mikrodenzitometru, o į dr. V. Baltakio vadovaujamą laboratoriją 1967–1970 m. buvo priimta naujų aukštąjį mokslą baigusiu specialistų. Tai radiotechnikas R. Petkevičius, chemikė R. Markevičienė, fizikė D. Martinkutė (Lazauskienė). Pradėta ruošti kalibracinius ir standartinius mėginius ir plėtoti mikroelementų kiekių nustatymo metodiką. Talkino ir 1970–1971 m. į institutą atėję dirbti geologai A. Radzevičius ir P. Šimkevičius bei jau anksčiau laboratorijoje dirbusieji inžinieriai I. Valaitytė, J. Užkurėnienė, O. Motiekūnienė. Drauge su šešiais bendraautoriais 1971 m. rengiant ataskaitą apie uolienuų etalonų paruošimą Lietuvos viršutinio paleozojaus ir mezozojaus bei kainozojaus nuogulų geocheminiams tyrimams išryškėjo puikūs V. Baltakio organizaciniai gebėjimai ir jo atidumas bendradarbių nuomonėms bei pasiūlymams. Šie jo bruožai buvo akivaizdūs ir rengiant vėlesnes ataskaitas. Jis prisidėjo ir prie 1969 m. ataskaitos apie prognozinį žaliavų pramonei įvertinimą, be to, 1970 m. pristatė du pranešimus VII mokslinėje Pabaltijo ir Baltarusijos geologų konferencijoje Taline ir pranešimą Vilniuje vykusiame seminare. Tais pačiais metais V. Baltakis

tapo instituto mokslinės tarybos nariu ir juo buvo net keturias kadencijas. 1971 m. pasirodė jo su bendraautoriais parengta publikacija „Pabaltijo paleogeno nuogulų stratigrafija“ ir straipsnis apie Pietų Pabaltijo kvarcinius smėlius.

Labai produktyvūs V. Baltakio buvo 1973-ieji: išleista knyga apie TSRS geologinį ištirtumą, kurioje jis aprašė paleogeną ir neogeną, III Lietuvos geologų konferencijoje su bendraautoriais pristatyti šeši geocheminės tematikos pranešimai ir baigta ataskaita apie mikroelementų pasiskirstymo dėsninčius regiono viršutinio paleozojaus ir mezozojaus nuogulose. Vadovaujant V. Baltakio nustatytas visų geologinių sistemų pagrindinių uolienuų geocheminis fonas ir anomalijos.

Moksliniai ir kūrybiniai V. Baltakio gebėjimai netrukus buvo įvertinti: pagausėjusiam V. Narbuto vadovaujamame Litologijos ir naudingųjų iškasenų skyriuje jis 1974 m. išrinktas vyresnioju moksliniu bendradarbiu. Nuo tada iki 1979 m. jis parengė ataskaitas apie mokslinio tyrimo darbų ekonominio efektyvumo įvertinimą, palaidotų upių slėnių kompleksinį geologinį įvertinimą, kristalinio pamato giluminį geologinį kartografavimą, geocheminių metodų taikymą Lietuvos geologiniame kartografavime, terigeninių nuogulų medžiaginės sudėties tyrimo metodų plėtrą. Iki 1980 m. V. Baltakis parengė net 14 ataskaitų ir 38 spausdintas mokslines publikacijas. Jo naujuose leidiniuose toliau aptariamos paleogeno ir neogeno nuogulos. Daugelis šio laikotarpio jo publikacijų skirta geochemijos tematikai, geocheminių ir analitinių tyrimų metodikai nagrinėti. 1974 m. jis su bendraautorėmis publikavo straipsnį apie standartų panaudojimą geocheminiuose tyrimuose, 1975 m. su kolegomis iš Baltarusijos parengė laikinas metodines rekomendacijas dėl geocheminių metodų taikymo regiono nuosėdinių uolienuų tyrimuose ir paieškų metu. Pasirodė jo straipsniai apie analitinių metodų pasirinkimą atliekant litologinius tyrimus, geocheminių rodiklių panaudojimą skirstant ir koreliuojant triaso nuogulų pjūvius,

Dr. V. Baltakis diskultuoja su prof. Borisu Smirnovu iš Ukrainos nacionalinės mokslų akademijos Lvovo degiųjų naudingųjų iškasenų geologijos ir geochemijos instituto

pleistoceno morenų medžiaginės sudėties tyrimo metodiką. Glaudų bendradarbiavimą su kvarteristais rodo 1976 m. publikacijos apie morenų geocheminius ypatumus, mikroelementų pasiskirstymą periglacialiniuose dariniuose. Jis taikė geocheminius metodus ir kitų amžių nuogulų tyrimuose: 1976 m. pasirodė jo su bendraautoriais parašyti straipsniai apie mikroelementų pasiskirstymą regiono mezozojaus ir kainozojaus nuogulų granulimetrinėse frakcijose, kreidos ir paleogeno nuogulų silicifikacijos genezę, mikroelementų tirpių rūgštyse formų panaudojimą paleogeografijoje, post-sedimentacinius triaso nuogulų pokyčius. Domėjimąsi matematine statistika patvirtina jo straipsniai apie koreliacinę analizę litologiniuose ir geocheminiuose tyrimuose, cheminių elementų statistines asociacijas, rodančias nuosėdinių uolienų litogenezes sąlygas ir epigenetinius pokyčius (1979 m.). Domėtis matematine statistika turbūt jau anksčiau paskatino bendravimas su A. Beusu, vėliau – konsultacijos su matematiku

doc. dr. J. Kruopiu. Su bendraautoriais V. Baltakis publikavo straipsnį „Litologiniai nuosėdinių uolienų tyrimo metodai – Pietų Pabaltijys“ (1977 m.) apie regiono viršutinės jūros ankstyvosios diagenozės kalcio karbonato konkretizacijų formavimosi geocheminius ypatumus. V. Baltakis buvo leidinio „Pietų Pabaltijo nuosėdinių kompleksų postsedimentacinių pokyčių etapai“ (1980 m.) atsakinguoju redaktoriumi.

Dr. V. Baltakis palaikė glaudžius mokslinius ryšius su kitų kraštų geochemikais ir geologais: buvo Pabaltijo tarpžinybinės stratigrafinės komisijos, Pabaltijo ir Baltarusijos tarpžinybinės geocheminės sekcijos ir Pabaltijo nuosėdinių uolienų komisijos nariu. Jo mokslinė erudicija pravertė grupei mokslininkų 1978 m. sudarant Pabaltijo stambaus mastelio geologinių žemėlapių legendą bei 1980 m. rengiant metodines rekomendacijas Pabaltijo stambaus mastelio geologiniams žemėlapiams. Jis dalyvavo Maskvoje vykusiame pirmajame tarptautiniame geochemijos kongrese ir pats organizavo du regioninius seminarus, skirtus nuosėdinių uolienų geochemijai. Tuo pat metu jis aktyviai dalyvavo „Žinijos“ draugijos ir Geologijos instituto veikloje: buvo jo nuolat veikusio gamybinio pasitarimo narys, aktyvus racionalizatorius. Jis entuziastingai diegė geocheminius ir matematinės statistikos metodus Lietuvos gamybinėse geologinėse organizacijose.

V. Baltakis buvo nepaprastai geras mokytojas ir iniciatyvus darbų organizatorius. Pavesdamas darbus to meto jauniems specialistams jis uždegdavo juos savo idėjomis bei įtraukdavo į ataskaitų ir publikacijų rengimo procesą. Jo entuziazmas taikant geologijoje matematinės statistikos metodus padarė didelę įtaką šios publikacijos autoriui, kuri tuo metu dar buvo trečio kurso taikomosios matematikos studentė. Tada jos slapta svajone tapo dirbti Geologijos institute, o parašius diplominį darbą apie normaliųjų pasiskirstymų mišinio išskaidymą (vadovas doc. dr. J. Kruopis) ji realizavosi 1978 metais. V. Baltakis pasiūlė naujus

terigeninių nuogulų granulimetrinės ir mineralinės sudėties analizės ir atitinkamus rezultatų statistinės analizės metodus ir buvo pradėjęs šia tema rengti habilituoto daktaro disertaciją, bet daugybė naujai atsiradusių darbų ir užmojų jam neleido realizuoti šio siekio.

Svarbūs dr. V. Baltakio gyvenime buvo 1980 m., kai jis tapo Mineralogijos ir geochemijos laboratorijos vadovu. Dar 1974–1975 m., augant geocheminių tyrimų apimtims, į V. Mikailos vadovaujamą laboratoriją priimtos spektrinės analizės specialistės: chemikė A. Tamošiūnienė ir fizikė D. Gasiūnaitė. Dar daugiau tyrimų prirėkė, kai kilo poreikis analizuoti ne tik uolienas, bet ir dirvožemius, upių bei ežerų dugno nuosėdas, šulinių dumblą, ant sniego nusėdusias dulkes, nuotekų dumblą, augaliją. Gavus naują įrangą, t. y. rentgeno fluorescencijos bei atominės absorbcijos prietaisus, į laboratoriją priimta naujų specialistų: 1980 m. – Maskvos universitete geochemiją baigęs R. Taraškevičius, fizikai J. Vaitkus ir V. Karvelis, 1987 m. – fizikas J. Bakutis. Jiems talkino ankstesni darbuotojai: R. Markevičienė, I. Valaitytė, J. Užkurėnienė, O. Motiekūnienė, O. Skiba (Sevriukova), L. Garuseva, M. Pechockaja. V. Baltakis intensyviai bendravo su tuomet jaunais specialistais (dabar – šios publikacijos autoriais), juos konsultavo: skatino domėtis matematinės statistikos metodų taikymu geochemijoje, aptarė kylančius aktualius aplinkos užterštumo galimai pavojingais cheminiais elementais klausimus, naujų laboratorinių darbų metodikų diegimą ir tobulinimą.

To meto ataskaitos apie Pietų Pabaltijo teritorijos geocheminį rajonavimą (1981 m.), analitinių duomenų statistinio apdorojimo metodų komplekso taikymą geologinio kartografavimo metu (1982 m.), Lietuvos vidaus vandenių šiuolaikinių nuosėdų technogeninius užterštumą ir miestų landšafto technogeninius pokyčius bei jų kartografavimo metodiką (1983–1984 m.) rodo laipsnišką tematikos keitimąsi aplinkosaugos kryptimi. Dalis to meto publikacijų skirta matematinės statis-

tikos metodų taikymui geochemijoje: apie koreliacinės analizės metodiką (1981 m.), diagenetinių naujadarų nuosėdinėse uolienose išaiškinimą (1984 m.). Kita dalis siejasi su aplinkosaugos problemomis, pvz., 1984 m. straipsnis apie cheminių elementų foninių reikšmių ir technogeninių sudedamųjų nustatymo tyrimus, 1986 m. – apie metalų pasiskirstymą Vilniaus sniego tirpale ir kietosiose dalelėse. 1984 m. V. Baltakis organizavo seminarą apie aplinkos technogeninių pokyčių geocheminį kartografavimą, kuriame dalyvavo kaimyninių šalių specialistai.

Perdavus 1989 m. institutą TSRS Gamtos apsaugos komitetui, jame Mineralogijos ir geochemijos laboratorijos pagrindu įkurtas V. Baltakio vadovaujamas Technogeninės geochemijos skyrius, kuriame prioritetiniai buvo geocheminiai aplinkosaugos tyrimai. V. Baltakis pirmasis Lietuvoje pritaikė geocheminius metodus gamtinės aplinkos užterštumui tirti. Nuo 1990 m. šie darbai buvo tęsiami Geochemijos skyriuje, kuriam iki 1993 m. tebevadovavo V. Baltakis, o iki 1994 m. dar jame dirbo. Šiuo laikotarpiu parengta ataskaita apie foninius mikroelementų pasiskirstymus Rytų Lietuvos dirvožemiuose ir dugninėse nuosėdose bei ekologinio geocheminio kartografavimo metodiką (1990 m.), atlikta keletas svarbių šalyje užterštumo sunkiaisiais metalais įvertinimo sutartinių darbų: 1989 m. tirtos Klaipėdos III vandenvietės sanitarinės zonos, taip pat sunkieji metalai Lietuvos VRE pelenų kauptuvų aplinkoje, 1991–1992 m. – Palemono keramikos gamyklos teritorija, 1991 m. – Vilniaus valstybinės troleibusų transporto įmonės du parkai, 1992 m. – automagistralės Vilnius–Kaunas pakelės dirvožemiai. Darbų rezultatai apibendrinti V. Baltakio straipsniuose apie foninius mikroelementų pasiskirstymus ir jų tarpusavio ryšius dirvožemiuose, spektrinės analizės paklaidas bei transporto įmonių teritorijų užterštumą. Šios publikacijos buvo gausiai cituojamos.

Paminėjome tikrai ne visus dr. V. Baltakio pasiekimus. Esame labai dėkingi už jo iniciatyvias idėjas, kantrias konsultacijas, atidumą

bendradarbiams, norą jiems padėti ir šiltus žmogiškus santykius su kolegomis. Malonu prisiminti, kad Vytautas visą laiką buvo aistringas žvejas. Daugiausia dėl jo entuziazmo instituto žvejai vaizdingoje Smalvų ir Beržinio ežerų sąsmaukoje įsirengė stacionarią stovyklavietę, kurioje Vytautas su žmona Verute, dukra Andželika ir sūnumi Gedimynu praleido daug savo vasaros atostogų. Vytautas yra vienintelis iš instituto žvejų,

pagavęs beveik dvidešimt kilogramų sveriantį šamą.

Tiek savo, tiek buvusių jo vadovaujamų padalinių darbuotojų vardu norime tarti jam didelį ačiū už tai, ką jis nuveikė, bei palinkėti stiprios sveikatos, geros savijautos ir puikios nuotaikos.

Rimantė Zinkutė, Ričardas Taraškevičius ir visi buvę bendradarbiai

Petras Dauderys gimė 1930 m. kovo 3 d. Rudikų kaime, Kupiškio rajone. 1948 m. baigė Kupiškio gimnaziją, įstojo į Vilniaus universitetą, kur 1953 m. įgijo geologo specialybę. Nuo 1953 m. iki išeinant į pensiją 1990 m. dirbo kompleksinės geologinės žvalgybos ekspedicijose. Šios gražios ir garbingos sukakties proga Jubiliatą kalbina **Vytautas Narbutas**.

SVEIKINAME KOLEGĄ PETRĄ DAUDERĮ 90-MEČIO PROGA

Sveikiname, nes vien išverti pusantros kapos metų yra beveik žygdarbis. Tikiu, kad Petras nesupyks už tokį pristatymą ir savo Jubiliejaus proga sutiks atsakyti į keletą klausimų.

Pirmiausia – apie savo šaknis ir išdidžiais aukštaičiais vadinamus krašto žmones.

Kas be ko, juk patys sakome: „Ar jūs nežinot, ar jūs neišmonot, kupiškėnai geri žmonas, jų tiesūs kelaliai.“

Tėvas Jonas Dauderys augo kartu su keuriumis seserimis. Kai Rudikų kaimas, sudarytas daugiausia iš valakininkų, 20 ha žemės turinčių ūkininkų, dalijosi į vienkiemius, tėvas

Petras Dauderys (šeimos archyvo nuotr.)

pasiėmė prastesnės žemės, bet daugiau hektarų – iki 30 ha. Pagal tradiciją nesmulkinti ūkių paveldėjęs žemę turėjo seserims išmokėti jų dalį. Namie jau pripratęs prie kalvio ir staliaus darbų, kaip ir daugelis to meto lietuvių apie 1920 m. išvyko į Ameriką užsidirbti pinigų gyvenimo pradžiai. Patobulinęs savo inžinerinę patirtį ir darbo įgūdžius, grįžęs po dvejų metų pritaikė juos ūkio darbuose, pats susimeistravo grūdų valymo fuchtelį. Jį

traukė prie ūkio technikos, bet mėgo ir pasi-
puikuoti arkliais, laikė eržilą, kurį vos nulaiky-
davo kelyje važiuodamas į kermošių.

**Dabar pasakyk, koks kelalis atvedė
Tave į slaunų miestą Vilnių ir dar slaunes-
nį Vilniaus universitetą. Klausiu, o galvo-
je dūzgia pakibę dainos žodžiai – ar tas
kelalis pilkas namo parves?**

Taigi, kad šitaip būtų... Tada visi keliai
vedė iš namų – kas kur gebėjo, kad tik ne-
pašauktų į armiją. Vyresnis brolis pasakė:
aš išeisiu paskutinis. Bandė slapstytis, bet
darbai tėvų ūkyje nelaukė. Kai prie kulia-
mosios krumpliariatis įtraukė ranką, atsidūrė
ligoninėje, o iš jos dar nesugijusiais pirštais
buvo paimtas ir išsiųstas tarnauti į Brianską.
Armija turbūt apsaugojo šeimą nuo trem-
ties, bet buožės ir nebuožės problema liko.
Važiuojant mokytis reikėjo gauti apylinkės
sekretoriaus pažymą apie socialinę padėtį. O
padėtis tokia, kad dėl ramybės teko perleisti
5 ha mažžemiui kaimynui. Likus 25 ha – jau
ne buožė, bet vis tiek „išbuožintas“. Studentų
priėmimo komisijoje teko suktis, kad neap-
kaltintų anketinių duomenų klastojimu. Pa-
vyko praplaukti tuos slenksčius.

**Pasirinkęs geologiją, ne ką nutuokei apie
ją. Kada pajutai geologijos studijų skonį?**

Turbūt po pirmojo kurso geologinės
praktikos, kai su prof. J. Dalinkevičiumi
vykome į Valkininkus ir Gardiną. Prisime-
nu pirmąjį geologinį radinį prie kreidos
atodangos – spiralinį amonitą. Ilgai džiau-
giausi juo, kol po daugelio metų atidaviau į
Geologijos instituto muziejų.

**Kaip prisimenu, studijuodamas nebu-
vai komjaunuoliu, išsisukai nuo to malo-
numo...**

Buvo toks persistengėlis gruporgas,
kaip ne kaip kurso draugas, bet labai jau
mėgo būti viršesnis. „Kodėl tu tiki Dievą?“ –
klausia. Sakau: „O kodėl tu netiki, ar žinai?
Taigi ir aš nežinau, kodėl tikiu. Kai atsikraty-
siu religinių prietarų, tai įstosiu.“ O prietarai
tokie, kad gimnazijoje turėjome visų myli-

mą kapelioną. Jis organizuodavo ateitinin-
kus, žygiuodavome per šventes, per moks-
lo metų pradžios iškilmes. Stebėdavome
įspūdingas kariuomenės šventes Kupiškėje
ir Salamiestyje, ulonų pulko pasirodymus.
Vyravo tokia žmones vienijanti nuotaika.
Net prisimenu visus apėmusį liūdesį, kai
sudužo Dariaus ir Girėno „Lituanica“, nors
man buvo tik 3 metai.

Su tokiais jaunystės ir vaikystės prisimi-
nimais jaučiausi visiškai svetimas „naujojo
gyvenimo“ aplinkoje. Sekmadieniais eida-
vau klausytis pamaldų į Šv. Mikalojaus ir
Šv. Onos bažnyčias. Kai penktame kurse ve-
džiau ir į paskaitą atėjau su žiedu ant piršto, į
klausimą, kodėl nešioju žiedą, atsakiau savo
klausimu: „O matei, kiek visokiausių žiedų
universalinės parduotuvės vitrinoje?“

Panašios kalbėlės baigėsi, kai patį per-
sistengėlį gruporgą išmetė iš komjaunimo,
nes buvo nuteistas jo brolis.

**1953 m. baigęs studijas iki 1968 m.,
kai tapai kompleksinės laboratorijos ve-
dėju, įvairias pareigas ėjai geologinės
žvalgybos ekspedicijose. Kas lėmė šį pro-
fesinio kelio posūkį?**

Neįsitraukiau į tokį darbą ir čigono gyve-
nimą, teko ir Baltarusijoje dirbti, svetimas blu-
sas maitinti. 1957 m. gimė sūnus, reikėjo būti
arčiau šeimos, tad noriai priėmiau pasiūlymą
dirbti Geologinės žvalgybos ekspedicijos kom-
pleksinės laboratorijos vedėju. Čia irgi netrūko
judėjimo – laboratorijos padaliniai išbarstyti
per keturias vietas. Bet tai jau buvo Vilnius ir
nuolatinis būstas geologų name T. Ševčenkos
gatvėje, kuriame gyvenu iki šiolei. O darbas?
Kiekvienas darbas, kiekviena užduotis, jei nori
atlikti gerai, gali teikti džiaugsmą.

**Apie laboratoriją daugiau neklausinė-
siu. Perduodu žodį Tavo bendradarbėms
Stefai Saulėnienei ir Birutei Širvinskienei.**

Stefa Saulėnienė. Aš, jauna specialistė,
truputėlį padirbėjusi paieškų žvalgybos par-
tijose, baigus lauko darbus buvau perkelta į
kitą žvalgybos objektą, kuriam vadovavo la-
bai išvaizdus viršininkas vešliom garbanom.

Taigi čia, Druskininkų Leipalingio plotuose, ieškant žvyro ir smėlio, be kasdienių geologinių darbų ir atradimų, mane žavėjo rūpestinga grėžimo (nesvarbu, kad rankinio) instrumentų ir įrankių priežiūra. Grėžimo darbininkai žinojo, kad viršininkas nemėgs ta, kai „varžtai važiuoja“.

Iš šios partijos buvau perkelta į Komplexinę laboratoriją. Šiek tiek vėliau nauju laboratorijos vedėju tapo mano buvęs viršininkas. Darbų buvo daug, skubėjom geologams atiduoti tyrimų rezultatus, vėlavom į darbą, migdėm negaluojančius vaikus spintose (ne traukos), šventėm geologų ir chemikų dienas.

Mielas Vedėjau, išeidamas į senjorinį poilsį sakėt, kad Jūsų gyvenimas praturtėjo trisdešimties moterų charakteriais ir kitais sudėtingais patirties projektais. Ir dar, kaip l. Kantas rašė, „kad žmogui lengviau būtų vargti, dangus davė žmonėms tris dalykus: viltį, miegą ir juoką“. Taigi Jums dar ir dangus kuprinę šmaikštaus, kartais ir graudaus juoko pridėjo. Todėl dabar, kaip minėjot, nuo užpuolusių „kvarabų“ ginatės lygindamas veidą karštu lygintuvu. Ak, mylėkim gyvenimą už tai, kad jis yra!

Birutė Širvinskienė. Gerbiamasis Petrai, sveikinu Jus brandaus jubiliejaus proga. Siunčiu pačių GRAŽIAUSIŲ, ĮDOMIAUSIŲ, SPALVINGIAUSIŲ prisiminimų puokštę, suskintą ilgamečio darbo pivoje.

*Pučia drungnas vėjelis
Ir griaustinis girdėt,
O lankoje šienelis,
Ar suspėsiu sugrėbt.*

Prisimenat?

Patyrei skaudžių likimo smūgių. Dėl sūnaus Gedimino žūties gedėjo ir Tave užjautė visa geologų bendruomenė. Kas padėjo atsitiesti ir sugrįžti į kasdienybę?

Kas galėjo padėti? Darbas, šeima, geri žmonės... Žinai, Vytai, netikėk, kai sako, jog laikas užgydo žaizdas.

Kaip prisimeni Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo laiką, Sausio 13-ąją?

Sausio 13-ąją, kai naktį išgirdome pabūklų trenksmą, su sūnumi nuskubėjome prie radijo ir televizijos komiteto. Minia žmonių ir ginkluoti kareiviai su šalmais. Susidūriau akis į akį su tokiu prieš tanketę stovinčiu „murtazu“. Išsilenkiau nuo guminės lazdos, bet gavau spyrį batų į krūtinę. Tik spėjau pamatyti, kaip už mano nugaros vyrukas tiesia armatūros strypą link to „murtazo“. Ką darai? – surikau, būtų čia pat mus pakloję. Beje, „murtazas“, kaip ir „tarsajus“, tai Vytauto Vonsavičiaus žodžiai.

2015 m. staigiai netekai ir sūnaus Vidmino, dėščiusio psichologiją M. Romeo universitete. „Nutrūkusioje stygoje“ ištarei man: „Dabar jau ramu, nėra daugiau sūnų, kuriuos turėčiau laidoti.“ Liko Vidmino žmona ir dukros, tokios šviesios, šviesiaplaukės moterys, o su Tavimi visada kartu Tavo Rožytė. Kas jus abu dabar globoja saugantis nuo koronaviruso?

Tai tos pačios tavo pamatytos moterys, marti ir jos dukros. Jos dabar mūsų šeima ir paguoda.

Gyvenimo ratas apsisuko, tad grįžkime į pradžią – kaip susipažinote su Rožyte ir pradėjote savo gyvenimą?

Sutikau ir pažinau ją dainuodamas akademiniame chore. Per repeticijas įsidėmėjau tokią dailią mergaitę, žemaitukę iš Eržvilko, studijuojančią geografiją tame pačiame Gamtos fakultete. Su ta mergaite, Rože Abaronaite, civiliškai susituokėme 1953 m. kovo 29 d., o bažnytinė santuoka buvo Nemaščiuose, kur tuo metu bažnyčioje vargoninkavo jos tėvas.

Žemaitukė ir aukštaitis, toks sulydymas dipolis. Jaunystėje viskas gerai sutampa, o ir saulė gražiau šviečia, kai yra su kuo būti kartu. Vilnius nedidelis, maža ir ta kuo būti kartu. Vilnius nedidelis, maža ir ta mūsų „šėvčėnkinė“ pusė – vis susitikdavau jus, šitaip kartu einančius, ir saulė tuo metu, rodos, nušvisdavo.

Sveikatos judviem ir dar ilgai būti kartu!